

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt V. Agitata clàm à Ferrerio cum Pontifice per Saracinellum, qui Gualterio à Secretis erat, Romam missum. Seßio praescripta idibus Iulij Mandata Pontificis, Hispanis petentibus, vt declarari ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

sum est opportunum, vt antea de illo argumento statuerent, quam sermo fieret de mansionis Decreto: & cum intra biduum præfinitus ad Sessionem denuntiandam terminus elapsus esset, vt dies præscriberetur non remotior integro mense; quippe quod satius ipsis erat, pauca semel ac breuiter decernere, quam ex desiderio pariendi gigantis in perpetua sterilitate languescere. Hæc ipsorum sensa die postero duobus Purpuratis atque Oratoribus significarunt: sed Oratores collaudatâ destinatione Sessionis ad tempus propinquum, simul Præsides rogarunt ne desererent negotium concordie, tam ingenti solatio ac dignitati futurum, cum vnico momento consequi possent quod plurimorum mensium laborem compensaret. Quemadmodum euenit in Natura, vt nobiliorum formarum præparatio diuturna, inductio ad punctum temporis sit; & vniuersæ plurima ingentium effectorum diu præparantur, intra momentum producuntur.

g Litteræ Legat. ad Borrom. 14. Iun. 1563.

C A P V T V.

Agitata clam à Ferrerio cum Pontifice per Saracinellum, qui Gualterio à Secretis erat, Romam missum. Sessio præscripta idibus Iulij Mandata Pontificis, Hispanis petentibus, vt declarari sinatur, aut tollatur particula, proponentibus Legatis; & vehemens eorum repugnantia, ac præsertim Moroni, postea ab ipso Pontifice comprobata. Statuta à Cesare profectio Oeniponte Viennam, & quare. Suauis errata.

Legati scripserunt ad Borromæum, sibi certò constare, repentinam illam Lotharingi mutationem ab iracundia fuisse profectam, quòd ab ipsis vocatus non fuerat ad peculiare quoddam Consilium, pridie ab ipsis coactum, ad expendendam doctrinam ab illo propolitam. Cuius rei excusationem ad eum deferri curarunt; nimirum, cum illic iudicium esset ferendum de quodam scripto, cuius ipse auctor præcipue agnoscebatur, eius præsentiam minimè consentaneam fuisse habitam ipsius dignitati, & consiliantium libertati. Præterquam quòd cum agendum ibi esset de prærogatiua Romani Pontificis supra Concilium, haud opportunum existimatum fuerat, adesse aut ipsum aut alios, quibuscum incommodè huius argumenti quæstio haberi potuisset. Sed, vt mea fert opinio, id quod sibi certò constare Præsides crediderunt, falsum erat, quodque in Lotharingo vertebatur iracundiæ, artificium fuit.

g In prædicta epist. 13. Iun. 1563.

Pars III.

R r r

Indi

1563.

b Constat ex
epist. Gualt.
ad Borrom.
24. Maij
1563.

Indicauimus alibi, vehementer cupiſſe Ferrerium aliquid pro-
mereri apud Pontificem, à quo non modicam remunerationem
ſperabat. Cumque alteram ex his affectionibus ostentaret Gualte-
rio, alteram non omnino celabat. Dum intento id animo reuol-
ueret, huiusmodi conſilium in mentem incidit, quod Gualterio
propoſuit: Cum animaduertetur, fieri non poſſe ut in ea Synodo
conuenirent, ob repugnantia inter ſe ſtudia, indigentiaſque varia-
rum Nationum, adeoque ex leges inueniri non poſſent, quæ in-
ſtar panaceæ cunctis morbis prodeſſent, & quali pluens diuini-
tus manna cunctorum palatis placerent, celebrandam eſſe Sello-
nem illam ſuper ea Decretorum parte, quæ concorditer probaba-
tur; poſteà verò dimittendos, impertitâ ſingularum nationum
Epiſcopis facultate coeundi ſuis in regionibus, aſſiſtente Præſide
quem Pontifex designaret, ibique ſinguli illi cœtus deliberarent de
ijs quæ ſuis prouincijs conducibilia cenſerent, eiſque proprias
ſanctiones præſcriberent; quæ ſanctiones poſteà mitterentur ad
Romanum Pontificem, ante cuius confirmationem vim nullam
obtinerent. Simili ratione aliàs ab aliquo Pontifice longinquis re-
gionibus proſpectum fuiſſe. Id eſſe facilius, conducibilis, atque
etiam tutius Apoſtolicæ Sedi, quàm retinere diutius Concilium,
conflatum ingenijs aded vehementibus, & litigijs aded periculosis
implicatum. Comprobante Gualterio excogitatum conſilium,
adiecit Ferrerius, poſſe pro Gallia eo Præſidis munere cohone-
ſtari Lotharingum, & huiusce ſpondoris illicio facilius ad hoc ip-
ſum trahi. Cui pariter aſſentiente Gualterio, Ferrerius rem arcane
concredidit Lotharingo, quali propoſitam ab illius amico, cuius
nomen reticere cogebatur, ſed qui ſimul ſpem faciebat, Pontifi-
cem ad id inductum iri per hominem ea de cauſa Romam miſ-
ſum, vbi Lotharingus ſponderet, ſe rem ſuſcepturum, & quod in
ſe erat promoturum. Oſtendit poſteà Ferrerius, Synodi contentio-
nes indies magis implacabiles euadere, adeoque illius continuatio-
nem ſine ſpe fructus, & cum iacturæ periculo futuram. In eo conſi-
lio bonum commune connexum conſpici cum priuato Lotharingi,
ob illius familiam, Cardinalis præſentia indigentem in Gallia, in
quam ille tam honorificâ ſpecie regrederetur. Gratum id Lotha-
ringo ſupra modum fuit, ſuamque operam obtulit, quâ vſque ad
Pontificis reſponſum Præſides per prudentem induſtriam deti-
neret, ne quid agerent, adeoque nihil noui ſuccederet; ſpon-
ditque, vbi Pontifex conſilio aſſentiretur, effecturum ſe, ut ea
Sello abſolueretur, ſopitis certè, ſi non compoſitis controuerſijs
ferue-

1563.

feruescentibus: quod verò ad Gallia postulata spectabat, perinde gesturum se ac ipse Borromæus Cardinalis, si suo loco fuisset. Denique in se recipiebat, effecturum se ut rei propositæ Regina ac Cæsar consentirent. Tunc Ferrerius, quò rem efficaciter perageret, Lotharingum adigit, ut iureiurando se obstringeret ad firmam constantiam, ac silentium ea de re seruandum, quòd silentium adeò Ferrerius ipse custodiuit, adeoque à Gualterio exquisiuit, ut ne ipsum quidem Gualterium tamquam rei sequestrum Lotharingo indicauerit, & Gualterio ueruerit, subitam rei dissolutionem interminatus, negotium cum Legatis communicare: & quamquam inter ipsos ageretur de re Morono concedenda, obiecit Ferrerius, hunc difficulter se postea retenturum, quòd minùs id aperiret Collegis, saltem Simonettæ, in quem Lotharingus animum malè affectum gerebat. Verùm dubitari potest, tam secretum arcanum fuisse adhibitum à Ferrerio, quia hinc intelligebat, impeditâ rei communicatione inter Lotharingum & Gualterium, se communem motorem futurum: hinc verò quòd paucioribus negotium innotesceret, eò minùs in alios diuidi, eoque ampliùs honoris ac meriti sibi seruari.

11. Jul. 1563.

11. Jul. 1563.

Hæc itaque in causa fortasse fuere, cur Lotharingus novos implicaret obices, ne quid interim in Synodo conficeretur; tamen nonnulli, rei intimæ nescij, amantesque potiùs falsa somniare, quam se ipsos veritatis ignaros fateri, varias huiusce rei causas commentati sunt: inter quas hæc pariter fuit, quòd nimirum id adscriberetur cuidam contentioni inter Lotharingum & Archiepiscopum Hydruntinum in quæstione de Summi Pontificis auctoritate, iactis quidem verbis utrimque amaris, sed verecundis, ob quæ tamen Hydruntinum priuatim castigauit Lunensis, affirmans, Regem, id si nosceret, molestè habiturum. Et sanè peculiari causâ tunc mouebatur Lunensis, ut pro virili benevolentem sibi Lotharingum redderet, quia Philippus Rex coniugium exoptabat inter filium suum, & Scotorum Reginam (cuius facie filius, pater dote captus erat) genitam à Lotharingi fratre, non sine occulta Gallicæ Regiæ molestia. Non tamen consenserant Legati proposito ipsis Hydruntinum ad eos peculiare cœtus vocarent, rati consilio, ne Hydruntinum iri ijs, qui Pontificis auctoritatem sustinebant, & exemplum præberi Pontificis studiosis, ad nimium sibi formidandum ab aduersarijs; qua de causa indignatum fuisse Lotharingum creditum est. In his autem contentiõibus contigerat, ut Drafcouizius dixerit, Se confestim inde exiturum, nisi contentio-

Litteræ Vicecomitis ad Borromæum 13. Junij, & 21. Jul. 1563.

Litt. Gualt. ad Borromæum & 28. Junij.

Litteræ Vicecomitis 19. Junij, & altera postea, & narratio cœtus habiti 11. Jun. inter monumenta Gualterij.

R r r 2

nes

riae
v. Trid.
III.

1563. nes præciderentur, vt qui in Cæsaris mandatis habebat, ne disputationibus de illo argumento interesset, sed vt contestaretur, & recederet.

Tamen, vt opinor, vera causa, quæ memoratam concordiam à Lotharingo peractam interrupit, fuit arcana illa tractatio Gualterij, qui propterea miserat occultissimè ^f ad Borromæum iam vtque à quarto die Iunij Cyprianum Saracinellum Vrbiuetanum, qui sibi à secretis erat, virum litteris ornatum, quemadmodum liquet ex quibusdam illius lucubrationibus expolitis in quadam illustrium Italicorum Poëtarum collectione, typis vulgata. Cortex quo nucleus celaretur fuit, quasi Bononiam mitteretur, atque inde postea, veluti casu, Romam etiam pergeret. Eò peruenit, & rem proposuit eo planè tempore, quo turbulentiore in dies nuntij Tridento afferebantur. Quamobrem Pontifex libenter aures præbuit, remisitque Gualterio responsum, vt negotium prosequeretur, sed citra vltimum Pontificis consensum. Cum autem à Burdesio Cardinali alijsque admoneretur Lotharingus de accessu in Urbem Saracinelli ^h, ad arcana cum Pontifice transigenda, quod suspitionis argumentum afferebat; visum est Ferrerio, non posse diutius illum celari, Gualterium esse rei sequestrum, & missum ab illo Saracinellum, ipsi à Secretis, non aliò spectare, nisi vt delineata ab ipsis fabrica erigeretur. Quare Gualterius coràm egit ea de re cum Lotharingo; hic verò acceptissimum id sibi futurum professus est, non ambitione muneris, aiebat, sed utilitate Sedis Apostolicæ, ad quam tuendam acriter verba fecerat per eos dies cum Antistite Mentensi, alijsque Gallicis Patribus ^h, qui in eam obloquebantur, & illos commonuerat, vt si vellent Pontificiam potestatem impugnare, nuntium prius remitterent Sacerdotijs sibi à Pontifice imperatis; quisquis autem aduersus Pontificiam dignitatem sentiret, illum sibi non Orthodoxæ Fidei suspectum esse. In rebus etiam agendis cum Legatis nubilum in serenum mutauerat.

Sed præ cunctis felici rei processu gaudebat Ferrerius, dicens, sibi esse in votis, vt ipse destinaretur à Rege vnus ex ijs, qui conuentui Episcoporum in Gallia interessent, quò sibi daretur opportunitas inseruiendi Pontifici. Hic verò, vt pote experienci cautiæque prudentiâ Princeps, gnarus, à summo arcano duas adimi præualdas rotas negotiorum curricula, aliorum scilicet in deliberatione consilium, & aliorum in executione adiumentum; existimauit, Præsidium notitiam à tanto negotio prorsus excludendam non esse. Idcirco illud per intimum fidei arcanum Morono significauit.

f Instructio,
& inter com-
mentarios
Gualterij.

g Litt. Gualt.
ad Borrom.
28. Iun. 1563

h Litt. Gualt.
ad Borrom.
21. Iun. 1563
& alia per
eos dies.

uit: & quò rubiginem omnem inter ipsum & Gualterium præpediret, causas fusè protulit, quibus alter ad silentium adactus fuerat. Eidem iniunxit, ut rem illicò Simonettæ concrederet; ita tamen ut hic eius noticiam omnino apud ceteros dissimularet: ut Moronus ea de re ageret & cum Gualterio, & absque internuntio, ubi res postularet, cum Ferrerio ac Lotharingo; cui assensum præberet, simulque significaret, Pontificem, ubi consilium reipsa perficeretur, legationem Galliæ illi commissurum; ad alias nationes alios, prout sibi Diuino afflatu suggereretur, destinaturum: ne reliquis Legatis aperiretur rei tractatio, nisi cum prænosceretur eius proxima confectio. Non posse absque Principum consensu consilium in opus deduci; sed cum Gallorum Cæsarisque consensum sibi Lotharingus polliceretur, putare Pontificem, posse pariter Philippi Regis assensum sibi polliceri: ut ubi res præsto esset, ea Concilio ex improviso proponeretur, cum obstaculum maximum ne ingentia molimina perficiantur sit, quòd ipsa dicantur. Adiecit: Propterea eò libentius in epistola communi ad Legatos sibi probari consilium ab ipsis susceptum, sibi que tertio decimo Iunii significatum, ut omnino prætermitterentur in definitione duæ controuersiæ, quòd illud maximè consentaneum arcana illi negotio intelligebat.

1563.
i Litteræ Borrom. ad Moronum 26 & 30. Iun. 1563

Et sanè videbatur ad id mirificè conducere tum destinata Cæsaris profectio, de qua infra, unde Concilij exitus ipsi optabilis redderetur, tum explicata ipsius opinio Lunensi, qui eò accesserat; ubi de Pontificia auctoritate ageretur, satius esse omnino reticere, quam ambiguas voces usurpare.

Litt Gualt. ad Borrom. 17. & 28. Iun. 1563.

Paulò prius quam Moronus hanc spem concordia ab Vrbe acciperet, acrem habuit Tridenti conflictum, cui non solum cum exterorum ministris, sed etiam postea cum Pontifice decertandum fuit, & de argumentis maximè arduis, plurimà contentione ab initio vsque ad exitum huiusce sub Pio IV. conuocationis exagitationis. Conuenerat inter Legatos, duos reliquos Cardinales, & complures Oratorum, de die decimo quinto Iulij Sessioni præscribendo, cum Præsides Lunensis conuenit, eis que responsum ostendit, à Rege Catholico Oiselio redditum, & à nobis recensitum, ex quo summà lætitià sunt affecti; sed non minori afflictà mœstitià, propterea quòd idem ipsis exposuit, compertum sibi esse, illis à Pontifice præcipi, ut curarent auferri aut explicari voces illas, *proponentibus Legatis*, de quo diserta Regis mandata habebat, sæpè repetita. Eos igitur à se rogari, ut breuem temporis moram traherent

Litteræ Legatorum ad Borromæum 14. Iun. 1563

riae
Trident.
III.

1563.

ad denuntiandam Sessionem, quò eàdem operà vtrumque Decretum in generali cœtu conficeretur.

Nec falsò Lunensis monitus fuerat. Spem huiusce rei fecerat Pontifex in responsione, reddita Auilæ codicillo, vti conlittit: postea quoque eius petitionibus indulgens, animum induxerat ad scribendam ad Legatos epistolam nono Maij, quam hîc eius verbis exponemus: *Quoniam hi Principes tantum instant, vt Synodus libertate fruatur, atque ipsis videtur per eas voces, proponentibus Legatis, nobis in seipsis appetitas, adimi libertas, ne grauemini Patribus proponere siue in generali cœtu, siue in Sessione, numquam mentis nostræ fuisse, vt per id libertas Synodo, sed vt confusio auferretur. Quocircà per vos cunctis compertum apertumque sit, Concilium liberum esse. Quod si visum fuerit Synodo, memoratas voces declarandas, aut omnino tollendas esse, vos illi acquiescere, atque etiam si quidquid hac in re Patres decernerent, gratum nobis futurum, ac per id factum iri, quò Principes omnes, populiq; cognoscant, velle nos quod in nobis est efficere, quò exitus obtineatur fructuosi Concilij, ac presertim per probam ac seneram emendationem.* Postea factus certior Pontifex à Morono, Cæsarem in eo consensisse, similem de Hispanis spem concepit, idemque per alias ad Præsides litteras significauit; numquam tamen propterea mandato, quod diximus, reuocato. Verùm non idcirco cessantibus aut tepescentibus Auilæ postulatis, iterùm ad Legatos scripsit duodecimo Iunij, Vbi Lunensis eam petitionem iteraret, ipsi satisfacerent secundùm epistolam suam, quam attulimus, haud habitâ eorum ratione, quæ postea subsecutis litteris indicarat: sperari tamen, Lunensem acquieturum ijs quibus Cæsar acquieuerat. Hæc postrema epistola nondum peruenerat, cum Lunensis ea quæ diximus postulauit. Verumtamen cum primum mandatum adhuc vigeret, Legati huiusmodi responsum reddiderunt, Nihil posse id temporis committi aut inhonestius, aut perniciosius Concilio, quàm quod à Lunensi postulabatur, & Principes rei petitores statim sua pœnitentiâ id ipsum animaduersuros. Sed quando id ille cupiebat, declarationis exemplum conficeret, ab ipsis expendendum: at verò moram Decreti ad Sessionem destinandam indulgeri non posse, cum id cum multis Oratoribus, ac primarijs Synodi Patribus fuisset constitutum. Ita Legati. Et communi postea consensu dies decimus quintus Iulij destinatus est: solus Antistes Segobienlis, multis operibus quæ supererant connumeratis, ostendit, paucos interiectos fuisse Sessioni dies. Non ita multò post redijt ad Legatos Lunensis, & quamquam exemplum scriptum non afferret, exposuit, cupere se ob præsen-

15 Litteræ Legatorum ad Borromæum 17. Iun. 1563 & Vicecom. eodem die. 16 Litteræ Legat. ad Borrom. 17. Iun.

1563.

ris & futurarum Synodorum libertatem, ut cuius Oratori, & cuius Episcopo proponere fas esset. Tunc Moronus, qui peculiari amoris affectione prosequeretur eam Præsidum prærogativam, quasi arcem virtute suâ propugnatam aduersus Cæsaris aggressiones, quibus deditioem facere iam Pontifex habuerat in animo, incredibiliter commotus est, ei que respondit: Numquam ab vilo Rege quidquam magis noxium flagitamam fuisse vllam Synodum, quam ut reuocaretur Decretum in Conuentu comprobatum, & confirmatum postea in Sessione à centum decem Patribus, duobus tantummodò reluctans; quo perfracto Decreto, ea Synodus in confusionem perturbationemque intolerabilem ruitura erat: cum iam Cæsar acquiesceret, par etiam futurum fuisset ut acquiesceret Rex, eoque **procliuus**, quod ipsius Regis nomine nauabatur opera cuidam rei, quæ huic communi proponendi auctoritati aduersatur, nimirum, ne quidam Procurator, qui Tridentum venerat, missus à Canonicis Ecclesiarum Hispaniensium, audiretur. Quoties autem Legati animo reuoluebant, fore in potestate cuiusuis minimi Præsulis, loqui aut quidquid ipse opinaretur, aut quidquid suggereretur ab alijs aduersus Pontificem, aduersus ipsos, & aduersus quemcumque præcelsum virum, id adedò indignum ab ipsis putari, ut abituri prius essent quam hoc paterentur, adeoque de venia à Pontifice petenda à se deliberari. Quòd si libertati futurarum Synodorum prospicere intendebatur, posse Oratori satis esse, ut id in postrema Sessione per Decretum perficeretur, acceptâ prius ab ipso huius rei sponsione. Post verba plurima, Lunensis aliquod præ se tulit indicium sui de re proposita consensus. Legati verò rem gestam ad Borromæum scribentes, adiecerunt, Vbi Lunensis in postulato persisteret, & Pontifex in proposito illi gratificandi, satius existimare, ut à Pontifice omnes illinc amouerentur, ne spectatores tanti sui dedecoris euaderent; præcipuè verò Moronum fateri, sibi amplius ad Synodum adeundam frontem non esse.

9 Lunensis, qui succumbebat quidem rationibus, cum à Legatorum voce vehementius eius animo imprimebantur, sed sibi postea, suisque cogitationibus relictus, nouam experiebatur vim, à regij mandati consideratione incussam sibi, misit ad Legatos optatæ declarationis exemplum; & quòd petitio validior simul atque excusabilior foret, studebat, ut fama tulit, vnâ secum trahere Lotharingum, & cunctos Oratores, qui coniunctim darent operam, ut in Sessione proxima res conficeretur. Legati causas iam ex aduerso

o Litteræ Legat. ad Borrom. 19. Jun. 1563.

riae
v Trid.
III.

1563.

so allatas ipsi repetierunt, adieceruntque, Vbi tamen ipse rem vrgeret, se mandata Pontificis haud prætermitturos; sed illum malorum omnium causam, reumque noxæ apud Deum futurum. Lunensis iter adornarat ad Cæsarem, paucos intra dies Oenipontem Viennam aditurum, ad conuocandos Episcopos Pannoniæ, suarumque reliquarum ditionum, quò deliberaretur, quo pacto & à quo tam optatus Calicis vsus esset petendus. Quamobrem Legati ad Delphinum Nuntium scripserunt, vt curaret omnem operam ab eo Principe impendi ad persuadendum Lunensi, vt ijs acquiesceret quæ Cæsari consentaneâ rationi visa fuerant. Nec atramento perpercerunt apud Criuellum in Hispania Nuntium, Pontificem simul rogantes, vt suis litteris in vtraque Aula rem promoueret: ac denuò Moronus Collegarum omnium nomine illi significauit, se prius quàm illic tantâ ignominia affecti persisterent, efflagitare à Pontifice, vt ipsos inde reuocaret, suatque manus emendationis operi Romæ admoueret; aut si hoc illi non probaretur, Moronum saltem inde amoueret, quippe cui nec os nec animus superfuisset.

¶ Constat ex alia Legatorum epist. ad Borrom. 19. Iun. 1563.

¶ Cuncta extant in quodam monumento Gualterij 27. Iunij 1563.

¶ Hoc constat ex litteris Legat. ad Borrom. 21. Iun. in quibus dicunt receptas à se eius litteras 12. Iun.

Verùm huiusmodi denuntiationes Romæ, & eiusmodi adhortationes in Hispania, Legatos ab urgente obtemperandi necessitate neuiquam liberabant. Forma expetitæ declarationis à Lunensi delata sic habebat: ¶ Vt Synodus explicaret, fuisse voces illas adhibitas, quò significaretur ordinarius proponendi modus: non autem vt prohiberetur, siue Patribus, ne præter ea quæ à Præsidibus proponebantur alia liceret adijcere, pro eo quod ipsis opportunum videretur; siue Oratoribus, ne vbi Præsides negarent ea proponere quæ ab Oratoribus expetebantur, in ipsorum esset potestate eadem per se ipsos exponere.

Hoc planè tempore peruenit ad Legatos Pontificis epistola quam retulimus, data duodecimo Iunij, per quam antegressa mandata confirmabantur. Sed ipsi quæ rationibus quæ clamoribus extorserunt ab Oratore, vt scripto contentus esset, quod ab illis subscriptum est vigesimo Iunij, nimirum pridie quàm per expeditos equos Oenipontem contenderet. In eo scripto commemoratis tum Regis mandatis Lunensi traditis, tum huius postulatis, & declarationis formulâ ab eo quæsita, tum etiam mandato Pontificis ad Legatos missò, ac rationibus publici detrimenti, quas ipsi obiecerant, addebatur; Duo, ab iisdem consilia fuisse Lunensi proposita; alterum, vt acquiesceret pactionibus in hoc initis cum Cæsare; alterum, vt illi satis esset eam declarationem obtinere ad finem præsentis Synodi, ob indemnitate futurarum: vtrumque fuisse

ab Lunensi reiectum, sed eundem indulgisse, ut supersederetur usque ad nouum sui Regis mandatum. Quod si Rex in priori proposito perlisteret, Legatos polliceri, se memoratam declarationem Synodo actutum proposituros, atque ut comprobaretur curaturos.

1563.

11 Hæc Legatorum in obtemperando repugnantia, etiam antequam Romæ innotesceret Lunensis consensio, nulli fuit offensio- ni Pontifici; utpote qui non minorem ipse repugnantiam in præ- cipiendo expercus fuerat. Quare ad Legatos rescribi iussit. Quan- doquidem ipsi, ac Moronus potissimum, tantam in eo auersatio- nem animi patiebantur, nolle se illos cogere, sed ijs quæ præce- perat reuocatis ipsos hortari, ut in eo constanter hærerent quod Moronus cum Cæsare stabilierat; siquidem traditum fuerat à Phi- lippo Rege mandatum suis Oratoribus, antequam id actum esset, in quo mandato Rex causabatur, illud à cunctis Principibus effligitari, quod tunc amplius verum non erat, adeoque creden- dum esse, Regi etiam satisfactum iri per ea quæ Cæsari satisfecerant: se super eo negotio ad Criuellum Nuntium scripsisse, & ab Auila pariter ac Varga, Hispanis Oratoribus, rem litteris propitijs fuisse promotam.

(Litteræ Bor- rom. ad Le- gatos 25. & 30. Iun. 1563)

12 Vniuersam huius rei tractationem tot erroribus permiscet Sua- uis, ut me ad hominis commiserationem adduceret, si posset com- miseratio non inquam in inimicum, sed in impium se flectere. Re- fert, tunc primum ab Oratore cœptum esse mandatum regium de- promi super ea re, quasi ad se Gallicæ Reginæ operâ delatum; at verò non solum ante legationem illam Gallicam in Hispaniam, sed ex eo die quo primum ille Tridentum accessit, mandata, de quibus dictum est, primo Legatorum efficacissimè exposuerat.

† Constat ex litteris præ- dictis Legat. ad Borrom. 16. Ap. 1563

13 Dicit, id Morono haud moleste fuisse, cum rem intimè perno- sceret, intelligeretque, ea fuisse à Rege Catholico missa, ob me- moratas petitiones Reginæ Gallorum, & antequam ipsa statuisset apud se, in rebus Concilij Pontifici satisfacere. Absurdissima pro- fectò ratiocinatio! Philippi Regis postulatam, de quo supra, mis- sum ab eo fuerat statim atque Decretum illud prodijt, semperque incredibili ardore continuatum. Atqui si quod narrat Suauis ve- rum fuisset, Pontifex, qui omnium optime de cunctis edoceba- tur, nonne intimam huius rei notitiam præ ceteris habuisset, adeo- que numquam animum induxisset ad eas disertas, sibi que mole- stas iussiones nono Maij & duodecimo Iunij tradendas? Qua- rum prior cognita ac producta à Lunensi, adeò Suauem latuit, ut in alium grauisimum errorem labatur, dum affirmat, Moronum dehorta-

Pars III.

SS

dehorta-

riae
Trident.
III.

1563. dehortatum fuisse collegas ne ea de re scriberent ad Pontificem: at ex opposito non modò necesse illis fuit de ea scribere, sed offerre Oratori, vbi ipse in incepto peristeret, se in opus deducturos Pontificis iussionem. Denique, si, vti scribit Suauis, Moronus hanc rei medullam subtilius introspeisset, certissimum est, illum haud prætermisurum fuisse, quin rem aperiret Pontifici, vbi is aliunde non detexisset, & quin ita acerbicatem illius peruicacis contumaciæ mitigaret: & tamen in eius litteris ne nutus quidem; quin hac de causa veniam non semel petijt legationis dependæ. Et sanè hoc intimum rei arcanum nullum erat, non solum quod spectat ad potissimum negotium, verùm etiam quod spectat ad eam mutationem, quam Suauis pro certa assumit ex parte Reginæ, quemadmodum infra patebit.

Litteræ Legat. ad Pontificem 14. Jun. 1563.

Neque hîc sistit Suauiana erratorum colluies in his narrationibus. Post aliquot paginas mentionem facit Pontificiæ iussionis, tamquam perlatae ad Præsides post memoratam Oratoris postulationem; & adijcit, per responsum illi redditum à Morono, hoc est, *se numquam illi consensurum, & cupere se potius quàm unquam illi declarationi acquiesceret, ut ipsum Pontifex amoueret*, cum antea cum suis Collegis de eo minime deliberasset, sollicitudinem illis de ipsorum auctoritate incussam fuisse, quippè quòd se nimium ille supra reliquos extollere videretur. In primis quænam sollicitudo ingenerari poterat in Collegis, quòd Moronus absque ipsorum consilio, & etiamsi hoc contigisset, aduersus eorum consilium suo nomine, ac de seipso verba fecisset? Sed argumentis opus non est. Huiusce narrationis falsitas reuincitur duabus litteris, in quibus omnes Legati simul ea de re ad Pontificem scripserunt ipsidem sensibus, & omnes abeundi veniam petierunt, vbi mandatum illud re ipsa exequendum esset; tamen in vtrisque litteris ostensum est, huiusmodi sensum, illorum singulis communem, Morono firmiter inhæsisse.

Postremò dicit, Cæsarem suasisse Lunensi, vt ab eo consilio Regem dehortaretur, eique tamquam nouum consilium proposuisse, vbi dubium esset, ne libertas futurarum Synodorum laederetur, declarationem ad illius finem satis fore. At ignorat, huiusmodi consilium vetuisse, & Lunensi cum ipsius repulsa propositum ab ipsis Legatis. Origo, tempus, & locus, quæ sunt magis communes rerum omnium conditiones, omnium pariter errorum in ijs describendis argumentum sunt, cum omne falsum ex multis veris constatur, sed tamquam aut originem trahentibus vnde non traxerint, aut

aut existentibus quo tempore non extiterunt, aut ibi collocatis ubi non fuerint: atque ab hoc triplici fonte, ut ita loquar, Suavis vana suum, sed tamen nigrum atramentum haurit tribus vasculis, nunc nequitia, nunc temeritate, nunc infortunio. 1563.

C A P V T VI.

Libertas relicta Concilio à Pontifici e, tum in disciplina, tum in doctrina sanctionibus Quo pacto ipse se purget ob concessas Mantuae Infulas Federico Gonzage. Quid ageret de Cardinalibus. Lainij sententia; & Suavis in eum calumnia, cum alijs mendacijs, præsertim de sententijs Lotharingi.

NEc sine valida causa Legati ab ea proponendi facultate minimè circumscripta abhorrebant, gnari quantum habilitatis cuiusvis ingenium sibi arroget in legibus statuendis, & quam periculosum sit, vrnæ committere id, quod principio allicit splendore ac voluptate nouitatis, & quod si postea experimento haud rectè succedit, non peculiare quoddam opus, sed rectum humani regiminis ordinem euertit. Et re ipsa Tridenti tunc indies crescebant tum emendationis postulata in genere, tum quæ super ea peculiariter proponebantur. Quapropter Legati facultates vniuersales sibi sæpiùs traditas haud satis ducentes, cupiebant, ut Pontifex mentem suam in eo distinctè significaret. Hic verò per Borromæum epistolam ad eos scripsit *, multis alijs consonantem, quarum in ea fit mentio generalis, & quarum aliquæ aut summam à me indicatæ sunt, aut etiam silentio præteritæ. Sed libet hinc huius epistolæ verba ipsa referre, quò melius intelligat vnusquisque, cuiusmodi erat in Concilio libertas, & quam integram Pontifex illam seruabat. *Hæc postrema emendationis capita à vobis missa, quibus delecti Patres pleraque Principum postulata complexi sunt, tametsi, ut dicitis, nondum exactè à vobis stabilita sint, grata tamen Pontifici fuere, quòd animaduertit, operam à vobis impendi, ut vndique res tractandæ promoucantur. Qua de causa vos commendat Pontifex, ac vobis benè precatur. Quod spectat ad ipsius mentem, idem dicit, cum iam sæpius in vobis reposuerit hæc emendationis argumenta, non nisi id ipsum repetere nunc etiam vult; cum in animo habeat, quidquid à vobis & à Synodo decretum confectumq; fuerit, rectè peractum existimare, gnarus, semper à vobis Diuinum obsequium, bonumq; publicum spectatum iri. Hoc vnum occurrit Pontifici quod vos moneat, num fortè, ubi sermo est de non concedendis Coadiutorijs,*